

Ο γόρδιος δεσμός των τραπεζών και η λύση του... με απλά λόγια

26/Οκτ/2018 00:04

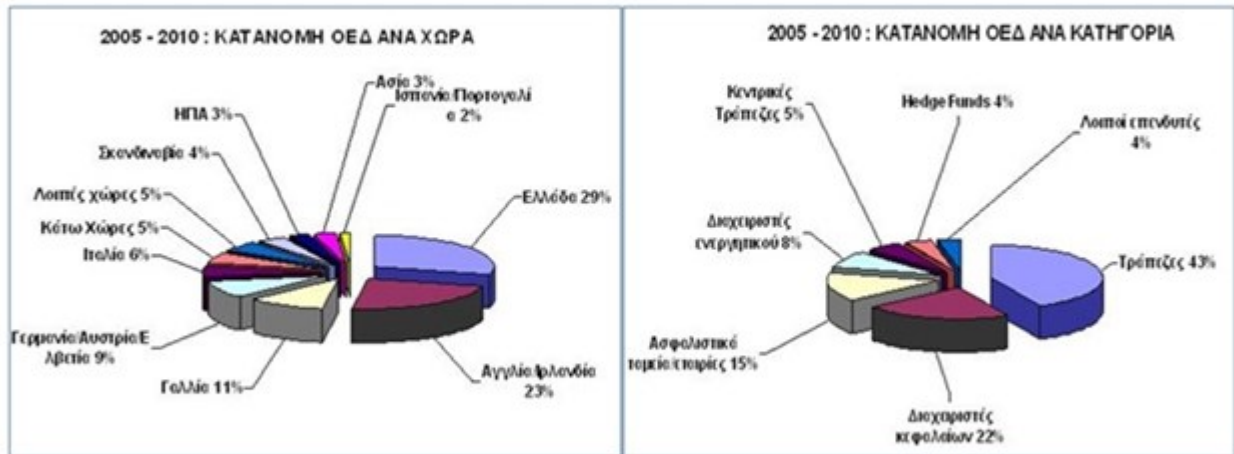
Του Στέλιου Ορφανάκη

Πως εξαφανίσαμε το τραπεζικό σύστημα.

Ηκατάρρευση και εξαφάνιση του ελληνικού τραπεζικού συστήματος δεν είναι κάτι που έγινε σε μια στιγμή ή στη θητεία μιας κυβέρνησης. Οι βάσεις για αυτό είχαν μπει πολύ νωρίτερα. Γενικότερα το ελληνικό τραπεζικό σύστημα διαχρονικά είτε δούλευε για το κράτος είτε δούλευε με το κράτος. Δεν είναι τυχαίο ότι πριν τη λήξη της δεκαετίας του '90 το ελληνικό κράτος έλεγχε είτε άμεσα είτε έμμεσα πάνω από το 50% του τραπεζικού συστήματος. Δυστυχώς την πρώτη δεκαετία της δεύτερης χιλιετίας, ενώ φαινομενικά το κράτος δεν είχε τον μετοχικό έλεγχο των τραπεζών και έπρεπε να ασκεί μόνο εποπτεία, πρακτικά συνέβαινε να είναι ο καλύτερος συνεργάτης/πελάτης των τραπεζών.

Φθάνοντας στο 2010 το ελληνικό κράτος είχε ένα χρέος της τάξης των 330 δισεκατομμυρίων ευρώ, όπου σχεδόν το 30% αυτού, δηλαδή 100 δισεκατομμύρια, ήταν σε ελληνικά χέρια. Από αυτό το 43% - σύμφωνα με στοιχεία του ΟΔΔΗΧ στο ΓΡΑΦΗΜΑ 1 – δηλαδή περίπου 43 δισ. ευρώ, ήταν στα χέρια των ελληνικών τραπεζών.

ΓΡΑΦΗΜΑ 1: Η κατανομή των ομολόγων Ελληνικού δημοσίου ανά χώρα (αριστερά) και ανά κατηγορία κατόχου (δεξιά) για το χρονικό διάστημα 2005-2010.

Πηγή εξόρυξης πληροφορίας: Οργανισμός Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους [<http://www.pdma.gr/el/debt-instruments-gr/2005-2010>]
 Επεξεργασία παρουσίασης πληροφορίας: Στέλιος Σ. Ορφανάκης

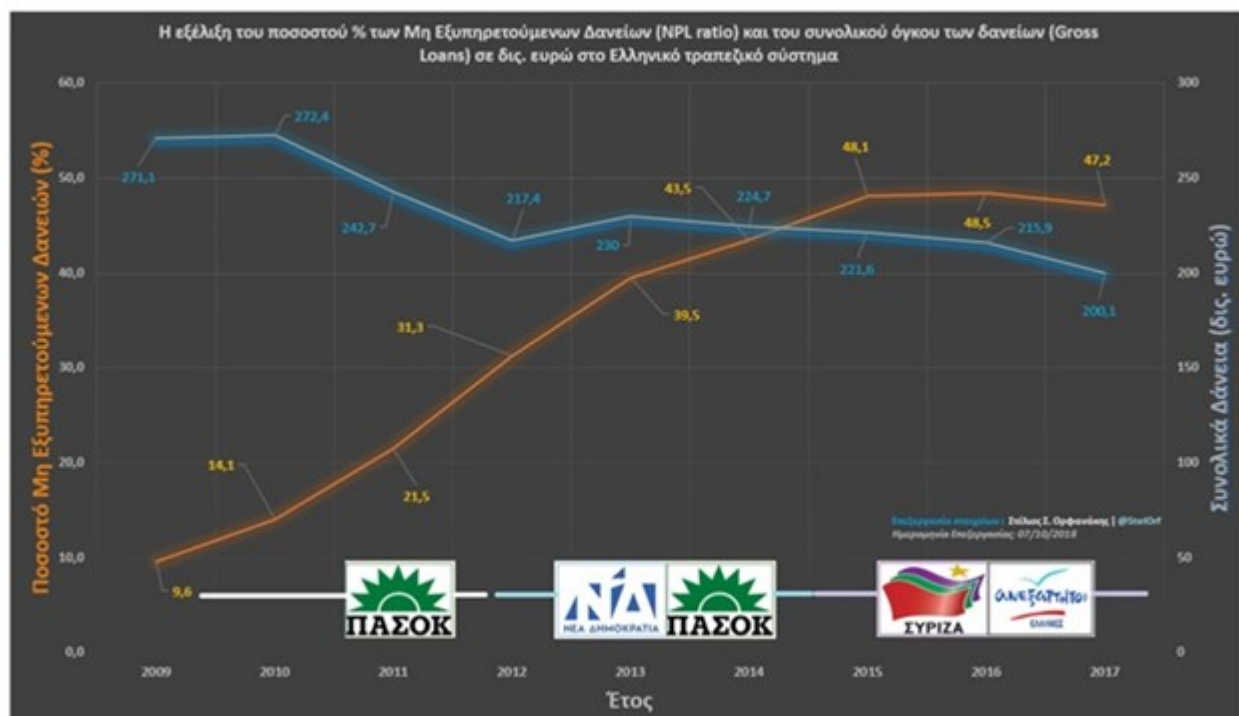

Το ελληνικό τραπεζικό σύστημα κατά τα πρώτα χρόνια της κρίσης, που κτύπησε την Ελλάδα, κλήθηκε να συμμετάσχει στο σχέδιο συμμετοχής του ιδιωτικού τομέα για την αναδιοργάνωση του ελληνικού χρέους, γνωστό και ως PSI (Private Sector Involvement). Το κόστος αυτής της συμμετοχής έφθασε τα 40 δισεκατομμύρια ευρώ, σύμφωνα με στοιχεία της έκθεσης για την **ανακεφαλαιοποίηση και αναδιάρθρωση του ελληνικού τραπεζικού τομέα**, που εκδόθηκε τον Δεκέμβριο του 2012. Σε αντάλλαγμα το κράτος έδωσε στις τράπεζες τη δυνατότητα, μέσω του αναβαλλόμενου φόρου, να έχουν πλήρη απαλλαγή από την υποχρέωση να καταβάλλουν φόρους επί των κερδών τους σε βάθος 30 ετών.

Στη συνέχεια με κυβέρνηση ΝΔ-ΠΑΣΟΚ έγινε η πρώτη ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών της τάξης των 40 δισεκατομμυρίων ευρώ και στο τραπεζικό μας σύστημα ισχυρός μεγαλομέτοχος έγινε το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΤΧΣ). Το 2014 με κυβέρνηση ΝΔ-ΠΑΣΟΚ έγινε και δεύτερη ανακεφαλαιοποίηση της τάξης των 8 δισεκατομμυρίων ευρώ. Ακολούθησε το 2015 με κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ – ΑΝΕΛ η τρίτη ανακεφαλαιοποίηση της τάξης 5,5 δισεκατομμυρίων ευρώ. Επειδή οι δύο τελευταίες ανακεφαλαιοποιήσεις καλύφθηκαν από ξένους ιδιώτες και θεσμικούς επενδυτές, η συμμετοχή του ελληνικού δημοσίου, μέσω του ΤΧΣ στη μετοχική σύνθεση κυρίως των τεσσάρων συστημικών τραπεζών, μειώθηκε δραστικά.

Παρά τις συνεχείς όμως ανακεφαλαιοποιήσεις η κατάσταση επιδεινωνόταν. Το ελληνικό τραπεζικό σύστημα στο τέλος του 2009 είχε τον δείκτη των Μη Εξυπηρετούμενων Δανείων στο 9,6%, ενώ ακριβώς πριν αναλάβει η σημερινή κυβέρνηση στην εξουσία είχε φθάσει στο 48,1%, όπως μπορείτε να δείτε στο ΓΡΑΦΗΜΑ 2 που ακολουθεί. (Σήμερα βρίσκεται στο 47,6%)

ΓΡΑΦΗΜΑ 2: Η εξέλιξη του ποσοστού των NPL's και του συνολικού όγκου των δανείων του Ελληνικού τραπεζικού συστήματος το διάστημα 2009-2017.

Πηγή εξόρυξης ακατέργαστης πληροφορίας: Τράπεζα της Ελλάδος [<https://www.bankofgreece.gr/Pages/en/Statistics/loans.aspx>]
 Ανάλυση, επεξεργασία και παρουσίαση πληροφορίας: Στέλιος Σ. Ορφανάκης

Η κατάσταση του τραπεζικού συστήματος επιβαρύνθηκε και επιβαρύνεται δυστυχώς τόσο από την ατομία των τραπεζών να εκκαθαρίσουν όσο γίνεται πιο γρήγορα το δανειακό τους χαρτοφυλάκιο που νοσεί, όσο και από την επιπολαιότητα όλου του πολιτικού συστήματος, το οποίο δημιούργησε νομικό πλαίσιο που προστάτευε τους υπερχρεωμένους δανειολήπτες, χωρίς να ελέγχεται η πραγματική οικονομική τους κατάσταση. Επιπλέον το πολιτικό σύστημα ποτέ δεν πίεσε πραγματικά τις ελεγχόμενες από αυτό διοικήσεις των τραπεζών να προχωρήσουν στην άμεση εξυγίανση του δανειακού χαρτοφυλακίου τους. Έπρεπε να φτάσουμε στη λήξη του 3ου μνημονίου και με κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ – ΑΝΕΛ για να προστεθεί δυνατότητα να ελέγχεται ο προσφεύγων στο νόμο Κατσέλη για την πραγματική του οικονομική κατάσταση.

Έτσι δημιουργήθηκε η μαύρη τρύπα ή άνοιγμα – όπως θέλετε πείτε το – των 85 δισεκατομμυρίων ευρώ των Μη Εξυπηρετούμενων Δανείων (NPL–Non-Performing Loan), διαμορφώνοντας τον αντίστοιχο δείκτη NPL περίπου στο 48%, όταν στο ευρωπαϊκό τραπεζικό σύστημα ο αντίστοιχος δείκτης είναι περίπου στο 6,2%.

Και τα προβλήματα δεν τελειώνουν εδώ, αφού σήμερα το τραπεζικό σύστημα δεν έχει το ίδιο κεφάλαια για να δουλέψει, δεν έχει τα έσοδα που απαιτούνται για να υποστηρίξει επέκταση, ούτε για να διαχειριστεί τη μαύρη τρύπα του, καθώς η οικονομία έχει βαλτώσει και δεν έχει πρόσβαση σε φθηνά κεφάλαια από το εξωτερικό. Το τελευταίο είναι συνέπεια της έλλειψης εμπιστοσύνης που υπάρχει στις ίδιες τις τράπεζες και την ελληνική οικονομία. Αυτή η κατάσταση έχει μετατρέψει τις τράπεζες σε ζόμπι ή αν θυμηθούμε μια γνωστή ατάκα του πρώτου Υπουργού Οικονομικών της

κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ – ANEΛ θα λέγαμε: "Αγάπη μου, όλα μαζί τα πολιτικά κόμματα εξαφανίσαμε τις τράπεζες".

Δενέχει υπάρξει ιστορικό προηγούμενο σε δυτικού τύπου οικονομία να έχουμε ανώνυμες εταιρείες, όπου εδώ και οκτώ χρόνια κανείς δεν γνωρίζει πόσα είναι τα ίδια κεφάλαια, δηλαδή η καθαρή τους θέση. Αυτό συμβαίνει στις τράπεζές μας, κανείς δεν ξέρει ποια είναι η καθαρή τους θέση.

Άλλωστε η χρηματιστηριακή κατάρρευση των τραπεζών από το 2009 μέχρι και σήμερα τα λέει όλα. Αναλυτικότερα από το 2010 μέχρι τα τέλη του 2014 με κυβέρνηση ΠΑΣΟΚ και μετά ΝΔ- ΠΑΣΟΚ η Εθνική τράπεζα έχασε το 97% της χρηματιστηριακής της αξίας, ενώ από το 2015 έως σήμερα με κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ έχασε άλλο ένα 98% από ό,τι είχε απομείνει (δείτε ΓΡΑΦΗΜΑ 3). Κι αν αυτά συνέβησαν στην πρώην ναυαρχίδα του τραπεζικού συστήματος, ίδια και χειρότερη είναι η εικόνα στις υπόλοιπες συστημικές τράπεζες.

ΓΡΑΦΗΜΑ 3: Η χρηματιστηριακή κατάρρευση της Εθνικής τράπεζας από το 2008 έως σήμερα.
[< 2010-2014 > πτώση μεγαλύτερη του 97%, < 2015-σήμερα > πτώση μεγαλύτερη του 98%]

Ανάλυση, επεξεργασία και παρουσίαση πληροφορίας: Στέλιος Σ. Ορφανάκης

Πως θα επαναφέρουμε το εξαφανισμένο τραπεζικό σύστημα

Στις ΗΠΑ, στη μεγάλη κρίση των δανείων μειωμένης εξασφάλισης (subprime loans) οι τράπεζες πήραν άμεσα τη ζημιά και προχώρησαν παρακάτω. Εννοείται ότι αυτό είχε ως συνέπεια να χάσουν οι τότε μέτοχοι τα λεφτά τους, ενώ σε πολλές περιπτώσεις το κράτος ανέλαβε τη χρηματοδότηση των τραπεζών, παίρνοντας μετοχές τους, όμως άμεσα έγινε ο λογαριασμός και η

οικονομία σε λιγότερο από δύο χρόνια βρήκε πάτο και από τα τέλη του 2008 είναι σε σταθερή δεκαετή ανάπτυξη. Αυτή η κρίση έφερε και τη μεγαλύτερη χρεωκοπία στον χρηματοπιστωτικό τομέα των ΗΠΑ. Το όνομα της αυτής της εταιρείας ήταν Lehman Brothers η οποία είχε στις λογιστικές της καταστάσεις υποχρεώσεις λίγο πάνω από 600 δισεκατομμύρια δολάρια. Οι διαδικασίες εκκαθάρισης της Lehman Brothers ήταν άμεσες και τα χρέη της αγοράστηκαν για 10 δολάρια τα κάθε 100 δολάρια απαίτησης. Φυσικά η εκεί επιτροπή κεφαλαιαγοράς δεν διανοήθηκε να σταματήσει τη διαπραγμάτευση των μετοχών της εταιρείας και η μετοχή έφθασε στα 0,0001\$.

Η λύση για τις ελληνικές τράπεζες, έστω με καθυστέρηση οκτώ χρόνων είναι να αντιμετωπίσουν τον εφιάλη τους και να απευθυνθούν άμεσα στην αγορά, ζητώντας να τους τιμολογήσει (mark – to – market) την αξία των κόκκινων δανείων τους, όλων των κόκκινων δανείων τους. Κι όλα να ολοκληρωθούν σε μερικούς μήνες.

Αυτό μπορεί να έχει ως συνέπεια από τα 85 δισεκατομμύρια ευρώ "κόκκινα δάνεια" οι τράπεζες να πάρουν πίσω μόνο 10 δισεκατομμύρια ευρώ, όπως έγινε στη Lehman Brothers και να χρειαστούν νέα κεφάλαια ή και από τις τέσσερις συστημικές τράπεζες να μείνουν μόνο δύο.

Ό,τι και να προκύψει από μια τέτοια λύση θα είναι η πραγματικότητα και τότε όλοι θα μπορούν να πάρουν τις αποφάσεις τους με βάση αυτή. Το μόνο σίγουρο είναι μετά από μια τέτοια εξέλιξη, αυτό που θα απομείνει και ό,τι καινούριο δημιουργηθεί θα είναι ένα πραγματικά ζωντανό τραπεζικό σύστημα και όχι ζόμπι, όπως είναι σήμερα.

* Ο κ. Στέλιος Ορφανάκης έχει εργαστεί μεταξύ άλλων θέσεων ως Επενδυτικός Σύμβουλος στην Ιδιωτική Τραπεζική (Alpha Private Bank – Όμιλος ALPHA BANK) ενώ τώρα εργάζεται ως Καθηγητής (M.Sc) Φυσικών και Θετικών Επιστημών στη Δημόσια Εκπαίδευση. Είναι πτυχιούχος φυσικός με μεταπτυχιακές σπουδές, έχει εξειδικευθεί στην Τραπεζική Διοίκηση και σε Παράγωγα Προϊόντα ενώ το 2017 επιλέχθηκε στο Μητρώο Πολιτικών Στελεχών της Ν.Δ.

[Διαβάστε το άρθρο στο Capital.gr](#)